

Великий Луг

№ 7

1 липня 2012 рік

В цьому випуску:

Вітання Міністра екології та природних ресурсів України Едуарда Ставицького	1
Прес-тур, який вразив ЗМІ	1
7 липня – День працівників природно-заповідної справи	2
Чарівниця що насилає вітри	3
Козачі розваги	3
Квіти літа	4
«Не хвоста не луски»	5
3-тя субота квітня - Всеукраїнський день довкілля	5
Чайка сіла на воду - чекай на гарну погоду	6
Поезія	6

ВІТАННЯ МІНІСТРА ЕКОЛОГІЇ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ ЕДУАРДА СТАВИЦЬКОГО ІЗ ВСЕСВІТНІМ ДНЕМ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Шановні колеги!

Щиро вітаю всіх із Всесвітнім днем охорони навколишнього середовища!

Ідея цього Дня покликана привернути увагу світової громадськості до проблем довкілля й підкреслює гостру необхідність у зміні ставлення людини до природних ресурсів. Це один із засобів підвищити обізнаність людей і стимулювати конкретні дії з поліпшення якості довкілля.

Ми маємо усвідомити, що велика і відповідальна справа охорони навколишнього середовища, раціонального використання природних ресурсів – це наша спільна турбота і наше спільне майбутнє.

У цьому сенсі шляхетна праця всіх природоохоронців, які вдень і вночі стоять на варті збереження та відновлення довкілля, стає ще більш відповідальною. Висловлюю вдячність усім працівникам природоохоронної галузі за наполегливість і послідовність у розв'язанні екологічних проблем України.

Перекоаний: ваш високий професіоналізм та сумлінна праця, моральна відповідальність перед суспільством і співвітчизниками сприятимуть раціональному природокористуванню та сталому розвитку України.

Зичу міцного здоров'я, щастя, миру, злагоди і добробуту!

Міністр екології та природних ресурсів України

Едуард Ставицький

Прес-тур, який вразив ЗМІ

29 травня для журналістів відбувся незвичайний прес-тур, організований Василівською районною державною адміністрацією.

Він перевернув уявлення працівників ЗМІ як про організацію самого заходу, так і про район в цілому. Багато журналістів приїхали з інших міст подивитися на перлини Запорізького краю: храм Святителя Миколи Чудотворця, жіночий монастир, історико-архітектурний музей заповідник «Садиба Попова», зоопарк, національний природний парк «Великий Луг», Скелянські печери, Іванове джерело, естетичну гімназію-інтернат «Дивосвіт».

Він перевернув уявлення працівників ЗМІ як про організацію самого заходу, так і про район в цілому. Багато журналістів приїхали з інших міст подивитися на перлини Запорізького краю: храм Святителя Миколи Чудотворця, жіночий монастир, історико-архітектурний музей заповідник «Садиба Попова», зоопарк, національний природний парк «Великий Луг», Скелянські печери, Іванове джерело, естетичну гімназію-інтернат «Дивосвіт».

Одна з головних визначних пам'яток Василівського району - Національний природний парк «Великий Луг». Журналісти побували в Скелянських штольнях, на джерелі: Сім маяків, Грушки та побачили столітню грушу, насолоджувались панорамою архіпелагу Великі та Малі Кучугури, а також різноманітною флорою та фауною природного парку. Враження були підкріплені сюрпризом, підготовленим керівником району Сергієм Грачовим. Гостям запропонували покататися на конях і квадроциклах по крутосхилам Каховського водосховища. Розсікаючи простори і насолоджуючись краєвидами, відчуваєш себе дитиною, що потрапила в чарівний світ казки.

Завідувач сектором екологічної освіти та рекреації Маркова Ю.Г.

7 липня – День працівників природно-заповідної справи

Для відзначення нелегкої та сумлінної праці працівників природно-заповідної справи на території держави Президентом України підписано Указ №629\2009 «про День працівника природно-заповідної справи». В ньому зазначено, що в Україні встановлено професійне свято – День працівника природно-заповідної справи, яке відзначається щорічно 7 липня.

Природно-заповідний фонд охороняє національне надбання, щодо якого встановлюється особливий режим охорони, відтворення і використання.

Історія нас вчить, що мудрість будь-якого народу проявляється в тому, як зберігаються природні умови його існування та використовуються ресурси - добробут сучасних і майбутніх поколінь. Питання охорони життєвого середовища та раціонального його використання, збереження й збагачення природних ресурсів з кожним роком все більше й більше турбує людство. У 1991 році Верховна Рада України оголосила всю територію України зоною екологічного лиха.

Система державної охорони природно-заповідних територій України не відповідає сучасним вимогам і міжнародним стандартам. Не забезпечується належне фінансування природоохоронних заходів, наукових досліджень, еколого-освітньої, рекреаційної діяльності. Відсутність транспорту, обладнання, службових та лабораторних приміщень, рекреаційної інфраструктури, музеїв природи та інформаційних центрів роблять неможливим збереження унікальних природних комплексів та об'єктів. Збережені найбільш цікаві природні утворення держави є практично недоступними для відвідування, зокрема Скелянські Штольні.

Працівники наукового відділу Луг», НПП «Великий Луг», розуміючи складність цієї проблеми, за допомогою особистого ентузіазму, справи та професіоналізму, проводять екологоосвітню роботу. Незважаючи на всі труднощі, ведеться велика та важлива робота по збереженню та ознайомленню не тільки громадян України, а й зарубіжжя з флорою та фауною нашого краю, науково-дослідна робота. Зокрема, великої уваги заслуговує робота над Літописом природи.

Жорстке обмеження будь-якого господарського використання заповідних територій викликає негативне відношення місцевого населення і супроводжується частими порушеннями природоохоронного законодавства.

Обмеженість прав працівників служби державної охорони та правова незахищеність, відсутність засобів індивідуального захисту та матеріально-технічної бази не дають можливості повною мірою забезпечувати охорону природних комплексів. Відповідальною та шляхетною є праця працівників відділу державної охорони відтворення та використання природних ресурсів НПП «Великий Луг».

Десь вирубали ліс, десь розорали луговину, а десь зробили звалище... Хіба це може викликати глобальну екологічну кризу? **МОЖЕ.**

Високий професіоналізм та сумлінна праця, моральна відповідальність перед суспільством та співвітчизниками працівників служби державної охорони сприяють раціональному природокористуванню та сталому розвитку рідного краю і всієї України.

Робота працівників природно-заповідного фонду є важливим кроком для збереження нашої Неньки землі та життєдіяльності наступних поколінь.

Нехай на шляху не стають перешкоди, а почесне звання охоронець природи викликає глибоку повагу у людей. Нехай і надалі наша невтомна праця допомагає відродити і зберегти справжні природні перлини для сьогоденних і майбутніх поколінь.

Всім хочеться побажати чистого довкілля та розумного і бережливого природокористування! Природа віддячить за це у стократ.

Провідний фахівець з охорони ПЗФ Магданас О.О.

Чарівниця що насилає вітри

Щороку на території парку проводиться моніторинг рідкісних видів тварин. Сьогодні мова піде про цікавий степовий вид дибку степову. Дибка степова – один з найбільших коників Європи. Паллас, який вперше описав Дибку степову для науки, переклавши з латині “*Saga pedo*”, як “чарівниця, що насилає вітри”, оскільки: *sāga* – вішунка, чарівниця (М. Tullius Ciceron 106-43 р. д. н. е.); *pēdo* – випускати вітри (Q. Horatius Flaccus 65-8 р. д. н. е., M. Martialis 43-104 р. н. е.).

Saga pedo (Pallas, 1771) занесений до червоного списку МСОП-96, європейського червоного списку, Додатку 2 Бернської Конвенції. Охороняється на території України в заповідниках у комплексі з іншими видами (2 категорія).

Дибка степова – західнопалеарктичний вид. На території України вид займає степову і частково лісостепову зони.

Тіло дибки сильно витягнуте, струнке, зеленкуватого або жовтуватого кольору, з двома повздовжніми світлими смугами, що проходять по краю передньоспинки і по краю сегментів черевця, крила рудиментарні, або повністю відсутні. Довжина тіла без яйцеклада становить 55-75,0 мм., довжина яйцеклада 30-

40мм. Голова також сильно витягнута з різко скошеним донизу і до заду лобом на якому розташовані два довгих вусики. Передні і середні стегна несуть на нижній поверхні численні шипи; задні ноги не стрибальні (як у інших коників), стегна потовщені. Дибка – коник-хижак, який повільно рухається трав'яними джунглями і підстерігає в них свою здобич. Її поведінка в більшій мірі нагадує поведінку богомола ніж типового представника родини: вона годинами сидить в траві в очікуванні своєї жертви і може впоратись не тільки з дрібним кобилками і кониками, але із такими досить великими видами як коник зелений і навіть богомол звичайний.

Самка приступає до відкладання яєць через 3-4 тижні після імагінальної линьки. Спочатку, Дибка з допомогою вусиків вивчає місце, потім занурює яйцеклад і на різній глибині відкладає яйця в ґрунт невеликими порціями (в середньому 7 яєць). Періодичне відкладання яєць проходить на протязі всього життя – до осені, але і після смерті в тілі зберігається від 10 до 28 невідкладених яєць. Личинка що виходить з яйця має розмір близько 12 мм., та в своєму розвитку до імаго вона проходить через 8 линьок впродовж 25-и днів. Спосіб життя однаковий у личинок та імаго – вони засідкові хижаки або фітофільні засадники, що вибирають для себе злакові, різнотравні, та перш за все, сухі, добре прогріті сонцем схили байраків і пагорбів; тримаються звичайно на високих травах (волошка лучна, молочай тощо) та на гілках чагарників (глід, скумпія, терен). Як і в інших великих хижаків популяції розріджені. Ареал і загальна чисельність виду невпинно скорочується внаслідок інтенсивного руйнування природних територій: процес заміни агроценозом цілинних степових ділянок ковили призводять до різкого скорочення популяції дибки, хоча не до фатального, але найбільшу небезпеку для виду представляє собою використання інсектицидів. Спосіб розмноження дибки вже допоміг їй вижити в умовах розорювання природних біотопів – вид заселив чагарникові рефугіуми на узбіччях агроценозів. Ці місця стали для виду досить підходящими – тим більше що роздрібнення популяції і просторове розділення особин є мало відчутне для комахи з чисто партеногенетичним способом розмноження.

На території парку на ділянках де знайдено вид проводиться постійний моніторинг, та природоохоронні заходи, направлені на збереження та збільшення чисельності виду.

*Науковий співробітник, ентомолог
Крайник Ю.Н.*

Козачі розваги

Для відзначення Дня працівника природно-заповідної справи, згідно Указу Президента України № 629/2009, яке відзначається 7 липня Національний природний парк “Великий Луг” оголошує про проведення етнічного фестивалю “Козачі розваги”. Свято відбудеться 8 липня 2011 року на території парку Дружба в м. Дніпрорудне. Фестиваль розрахований на всі версти населення, тому запрошуються всі бажаючі. **Сумувати не прийдеється нікому!!!!**

Квіти літа

У молоду яскраву зелень пізньої весни непомітно вплітаються барви раннього літа. На перший погляд важко визначити, коли саме весна перейшла в літо. За календарем літо починається, коли зірветься останній листок травня. Кліматологи вважають початком літа дату переходу середньодобової

температури повітря через плюс 15° С. А за астрономічним календарем, літо починається з дня літнього сонцестояння - 22 червня, коли настають найдовші дні року. Та фенологія дає на це питання найточнішу відповідь.

Досвідчене око помічає ті зміни в природі, за якими безпомилково можна визначити як початок раннього літа, так і повний розпал цієї пори року. Кінець пізньої весни визначається осипанням цвіту яблунь, а зацвітання червоної конюшини лучної та колосіння озимого жита свідчать про початок літа. У різних районах України ці явища настають у різні строки, але в середньому початок літа збігається з першими числами червня. Ці строки змінюються також залежно від погодних особливостей кожного року.

Приходять перші літні грози, дощі вмивають і освіжають зелень трав та дерев, напувають землю життєдайною вологою. В цей час цілий ряд рослин вплітає в барвистий літній вінок свої яскраві запашні квіти. Своім скромним малопомітним цвітом розквітає більшість злаків.

Літо в кожну зону приносить свої квіти, свої барви. Значну частину території НПП займають степи. Там де збереглися залишки степового травостою, на схилах балок, - на початку літа настає дивовижно прекрасна, ніби святкова пора. Ділянки степового травостою вкриваються сріблясто-перламутровим саваном білих перистих остюків ковили української *Stipa ucrainica* P.Smirn., ковили

української *Stipa ucrainica* P.Smirn., ковили волосистої *Stipa capillata* L., які хвилюються на повітрі наче морський біло пінний прибій.

По всій Україні в першій половині літа цвіте одна з найбільш улюблених рослин українського народу – калина. Вона оспівана в народних піснях, казках, переказах, здавна вважається символом ніжної дівочої вроди та жіночої плодовитості. Раніше був звичай: на весільному столі перед молодими ставили букет з калини – знак краси і кохання. На початку червня гілки калини вкриваються суцвіттям сніжно-білих п'ятироздільних квіточок. І стоять її розлогі кущі в білосніжному вбранні суцвіть, наче юні прекрасні наречені.

Калина – цінний пергонос та медонос. А як гарно, коли росте вона коло хати чи в садку. Добре також мати в домі сушені квітки, плоди і навіть кору її. Адже все це чудові ліки від багатьох недугів, зокрема простудних захворювань.

Літо відчутне не лише зором, як квітчаний барвистий килим. Будучи на лоні природи, вдихніть на повні груди повітря. Влітку воно наче настояне на ароматах різних квітів. Сміливо можна сказати, що літо пахне улюбленцями народу – чебрецями, цими природними збирачами ефірної олії, та медом.

Ознакою повного літа в наших широтах можна вважати цвітіння кучерявої красуні липи. У густій темно-зеленій кроні ховається безліч квіток зібраних у напівзонтичні суцвіття з крилоподібним придатком. Уже здалеку чути густий медовий запах липового цвіту. В народі липу влучно називають медовим деревом. Цілющі властивості прозорого, золотистого духмяного меду - липцю широко відомі. В сонячний день варто не полінуватись і зібрати якнайбільше липового цвіту і насушити на зиму. Адже це відмінний лікувальний засіб проти простудних захворювань, жарознижуючий і потогінний. Дуже приємний на смак і до того ж корисний чай, заварений на липовому цвіті. Він має смак запашного меду і щедрого літа. Цвіте липа протягом 10-12 днів.

Науковий співробітник ботанік - флорист
Шевченко Алла Василівна

“Ні хвоста, ні луски!”

8 червня 2012 року пройшло щорічне змагання з літньої ловлі риби на поплавочну вудочку «Золотий гачок», яке присвячене до Всесвітнього дня охорони навколишнього природного середовища.

Змагання проходило на території Національного природного парку «Великий Луг» на Маячанському ставку. Стартували змагання о 7 ранку.

Втішає те, що з кожним роком охочих прийняти участь у змаганнях зростає, населення все більш цікавиться місцевими традиціями природокористування (рибальства). Так в цьому році у змаганнях взяли участь 15 рибалок, а це удвоє більше ніж в 2011 році.

З вітанням та побажанням «ні хвоста, ні луски» до учасників змагання виступили голова Василівської райдержадміністрації Грачов Сергій Володимирович, голова Василівської районної ради Джуган Сергій Васильович та Скельківський сільський голова Брик Віталій Володимирович.

Перше місце зайняв Кедровський Геннадій Іванович з результатом 9 кг 200 г, друге місце посів Кириленко Олександр Олександрович з результатом 5 кг 600 г та третє місце – Головка Віталій Едуардович із результатом 4 кг 450 г. Переможці були нагороджені грамотами та цінними рибачькими призами.

Після закінчення змагання усі учасники та вболівальники смакували рибачьку юшку, обмінювались рибачьким досвідом, байками та позитивними враженнями від заходу.

Керівництво висловлює подяку всім учасникам, особливо велику подяку постійному спонсору змагань Ковальчуку Віктору Павловичу – власнику магазину «Оазис».

Будемо щиро раді бачити усіх охочих в наступному році.

Завідувач сектором екологічної освіти та рекреації Маркова Ю.Г.

3-тя субота квітня – Всеукраїнський день довкілля

День навколишнього середовища відзначається в Україні щорічно у третю суботу квітня з 1998 року згідно з Указом Президента України «Про День довкілля» № 855/98.

21 квітня 2012 року НПП «Великий Луг» провів екологічну акцію «День довкілля» разом з учнями старших класів на території ПОНДВ «Панай» та ПОНДВ «Білозірка». Завдання було поставлене просте - прибрати сміття і торішні листя для того, щоб вчасно оновився трав'яний покрив. Також спільно з науковим відділом НПП «Великий Луг» на території ПОНДВ «Скельки» під лозунгом «Мальовничим водоймам – чисті береги» 7-10 класи проводили прибирання від сміття на території урочища Басанька та прибережної території Каховського водосховища.

Прибирання території парку та прибережної зони НПП «Великий Луг» проводить кожен тиждень.

Шановні жителі та гості міста, мабуть всі мають бажання жити в чистому місті та відпочивати на природі. Якби кожна свідомо людина після відпочинку прибирала за собою сміття, це було б чудово, адже менше сміття – красивіше місто!

Завідувач сектором екологічної освіти та рекреації Маркова Ю.Г.

Поєзія

Любіть природу люди
бережіть,
Любіть, як маму, що життя дає.
Ліси, поля, річки, озера,
Ось з-під землі джерельце б'є,
У лісі чути спів птахів
І зайченя стрибає в лузі,
Як це все можна не любити!
Любіть природу мої друзі.
А скільки зараз нищиться лісів.
Спустошені моря, річки,
ставки.
Нам треба захистити нашу
природу
На всі віка її нам зберегти.
Щоб нашим дітям і онукам
Було завжди де відпочити,
Помилуватися лісами, на річці
рибу половити.
Задумайтесь – що ми з
природою робимо!
Задумайтесь люди, прошу Вас.
Щоб не настали ті часи
жахливі,
Коли природа піде проти нас.

Гречкуновський В.Е.

Чайка сіла на воду – чекай на гарну погоду

Навряд чи відшукається людина яка не цікавиться метеорологічними показниками.. Більшість декілька разів на день слухають прогноз погоди ,хоч і знають, що синоптики дуже часто помиляються. Короткострокові прогнози справджуються лише на 80%, а місячні , в кращому випадку, на 65% - 70%. «Прогноз погоди» насправді скоріше це прорахунок та обчислення погоди, а між тим на Землі існує багато тварин та рослин, котрі прогнозують погоду без всяких розрахунків.

Наприклад, медузи прогнозують початок шторму за 20 годин до його початку, адже великі водяні вали можуть розбити їх желеподібне тіло об каміння. Морські кільчасті черви в прибережній зоні за декілька годин до бурі глибше закопуються у пісок. Якщо в сухий теплий вечір із землі виповзають дощові черви, то це сигнал до різкої зміни погоди – більш за все, вона буде дощовою, можливо з грозами. П'явки теж можуть служити чуткими барометрами, при спостереженні видно, що за хорошої погоди – вони спокійно лежать на дні банки, а перед дощем присмоктуються до скла ближче до поверхні, перед грозою п'явки неспокійні, багато плавають, намагаються вилізти із води.

В прісних водоймах перед дощем раки виповзають на берег, схожу картину можна спостерігати і в морі: перед штормом маленькі краби, чи пересуваючи по мілководдю свої хатки-раковини раки-самітники, а також бокоплави йдуть на берег.

Найбільш зручними синоптиками для людини можуть бути риби, адже ці «живі прибори» можна утримувати в акваріумах і спостерігати за ними в домашніх умовах. Голець при гарній погоді лежить спокійно на дні, але якщо він спіраллю звивається, починає плавати вздовж стінок акваріума, через деякий час тучі захмарять небо, перед дощем він рухається вгору і вниз по акваріуму. Голець виконує службу не гірше любого барометра, та дуже рідко помиляється, його прогноз хибний лише в 3% випадків. Згадаємо, що «металеві прибори» помиляються значно частіше – в 20-30% випадків.

В природі поведінка риб служить надійним передвісником зміни погоди : скидається риба у водоймі – до дощу. Причина, мабуть, в тому що комахи перед дощем літають нижче, бо в повітрі підвищується вологість і пар конденсується на їх крилах, вони знижують висоту польоту над водою, і риби починають виплигувати за ними із води і хапати їх.

Дуже чутливі до зміни погоди жаби. Якщо ввечері від невеликого болота чи прудка несеться гамірливе скрекотання, справжній жаб'ячий концерт, - наступний день буде погожим. До непогоди жаби теж скрекотуть, але не залиистою треллю, а глухо. Та не лише спів, а навіть колір шкіри змінюється у жаб взаємно зі зміною погоди: перед дощем вона набуває сірого відтінку, а при сонячній днині трішки жовтіє.

Отже, якщо бути уважними до навколишнього середовища, підмічати поведінку тварин, то вітер, дощ і сніг ніколи не застануть вас зненацька.

Молодший науковий співробітник, гідробіолог.

Головка О. С.

Засновник та видавник газети
НПП «Великий Луг»

Свідоцтво про державну
реєстрацію

Серія 33 № 1003-278-Р від 03.12.2010 р.

Адреса НПП «Великий Луг»:

вул. Зелена 3,
м. Дніпропетровськ,
Василівський р-н,
Запорізька обл.,
71630

Тел./Факс: (06175)6-65-78

Ел. пошта: grandmeadow@ukrpost.ua
grandmeadow@rambler.ru

Наш сайт: www.grandmeadow.org.ua

Редактор Маркова Ю.Г.

Тираж 500 примірників

Розповсюджується
безкоштовно